

Seat No. _____

HB-19080002040304

M. Com. (Sem. IV) (CBCS) (W.E.F. 2019)

Examination

April - 2023

Management of Industrial Relations-II

(New Course)

Time : 2½ Hours / Total Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના આંકડા ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 (A) ઔદ્યોગિક સંબંધો એટલે શું? ઔદ્યોગિક સંબંધોની લાક્ષણિકતાઓ ચર્ચો. 10
(B) ઔદ્યોગિક સંબંધોને અસરકર્તા પરિબલો ચર્ચો. 10
અથવા
- 1 (A) ઔદ્યોગિક સંબંધોના અભિગમો સમજાવો. 10
(B) ઔદ્યોગિક સંબંધોના પરિમાણો ચર્ચો. 10
- 2 (A) ઔદ્યોગિક સંબંધોમાં વિવિધ પ્રકારની હડતાળો જણાવો. 10
(B) રાષ્ટ્રીય ઔદ્યોગિક ટ્રિબ્યુનલના કાર્યો જણાવો. 10
અથવા
- 2 (A) BIR એક્ટ અન્વયે યુનિયનના પ્રકારો ચર્ચો. 10
(B) ઔદ્યોગિક સંઘર્ષ કાયદા અન્વયે સમાધાન અધિકારી (Conciliation Officer)ની ફરજો જણાવો. 10
- 3 કર્મચારી કલ્યાણની જરૂરિયાત અને તેનું મહત્ત્વ ચર્ચો. 15
અથવા
- 3 (A) સામાજિક સુરક્ષાના હેતુઓ સમજાવો. 8
(B) સામાજિક સુરક્ષાને અસરકર્તા પરિબલો ચર્ચો. 7
- 4 ફેક્ટરી અધિનિયમ-1948 અન્વયે મહિલા અને બાળકોના રોજગાર પરના પ્રતિબંધો વિશે સમજાવો. 15
અથવા
- 4 (A) ફેક્ટરી અધિનિયમ-1948 અન્વયે રજાઓ 8
(B) ફેક્ટરી અધિનિયમ-1948 અન્વયે ઓવર-ટાઈમ. 7

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to the right side indicate marks.

- 1** (A) What is Industrial Relations? Discuss the Characteristics of Industrial Relations. **10**
- (B) Discuss the Factor Affecting to Industrial Relations. **10**
- OR**
- (A) Explain the approaches of Industrial Relations. **10**
- (B) Discuss the Dimensions of Industrial Relations. **10**
- 2** (A) State different Types of Strikes in Industrial Relations. **10**
- (B) State the Functions of National Industrial Tribunal. **10**
- OR**
- (A) Discuss the Types of Union Under BIR Act. **10**
- (B) State the duties of Conciliation Officer under Indian Dispute Act. **10**
- 3** Discuss the Need of Employee Welfare and its importance. **15**
- OR**
- (A) Explain the Objectives of Social Security. **8**
- (B) Discuss the factors affecting to Social Security. **7**
- 4** Explain restriction of employment of Women and children under Factory Act-1948. **15**
- OR**
- (A) Holidays under Factory Act -1948. **8**
- (B) Overtime Under Factory Act - 1948. **7**